A black and white photograph of a coastal landscape. In the foreground on the right, a large bird with a long beak and webbed feet stands on a rocky shore. In the background on the left, a large sea turtle is resting on the ground. The background shows a coastline with waves and a cloudy sky.

שער ראשון

קשרי קיום
מסיקים מסקנות

התקשרתם ליעל באמצעות הטלפון לפחות **עשר פעמים** במהלך החודש, בין השעה חמש לבין השעה שבע בערב, ובכל הפעמים האלה היא לא ענתה. איזה כלל אפשר לנסח בעקבות כך?

אין טעם להתקשר ליעל בין השעה חמש לבין השעה שבע בערב.

על מה מבוסס הכלל שניסחתם?

קראו את האירועים הבאים והשיבו על השאלות.

1. לאוריה יש כלב בשם בובו שנמצא בחצר הבית. לילה אחד שמע אוריה את בובו נובח נביחות מוזרות. כשאוריה קם ממיטתו ויצא אל החצר, הוא הבחין בקיפוד שמתכדר ליד הכלב. אוריה הרגיע את בובו והרחיק את הקיפוד. כעבור כמה יממות שוב שמע אוריה את הנביחות המוזרות. הוא יצא לחצר והבחין שוב בקיפוד ליד בובו. וכך האירוע חזר על עצמו כמה פעמים.

• איזו **מסקנה** יכול אוריה להסיק מהתנהגותו של בובו הכלב?

נסחו את המסקנה ככלל:

בכל פעם שיבובו _____

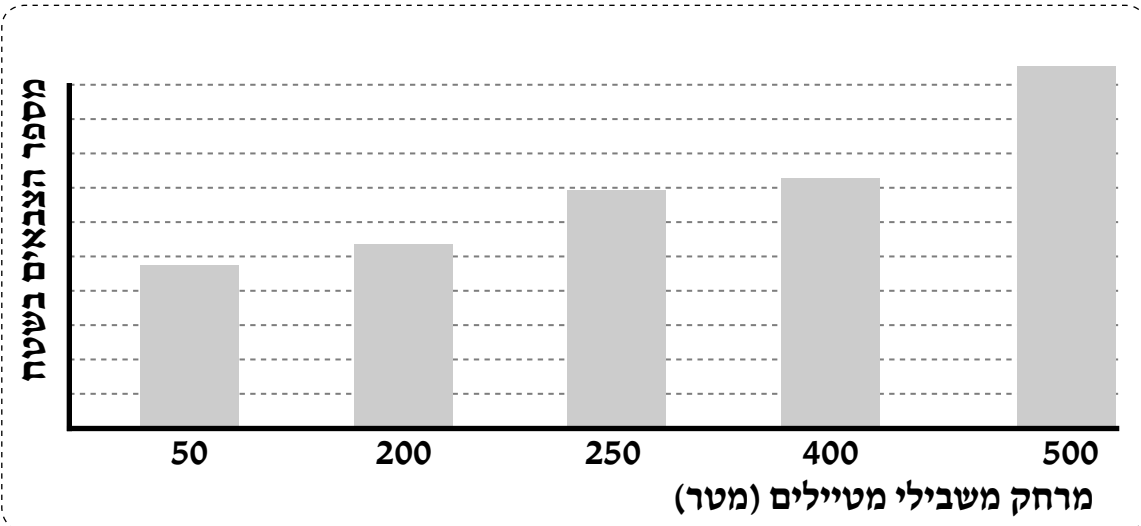
• על אילו ממצאים התבססתם בניסוח **המסקנה**? _____

לכלל שניסחתם בעקבות הממצאים קוראים **מסקנה**.

2. חוקרים* רצו לבדוק האם צבאים ברמת הנדיב מתקרבים לשבילי המטיילים או שהם מתרחקים מהם.
א. עיינו בדיאגרמה הבאה וכתבו אילו ממצאים התקבלו בתצפיות?

נוכחות הצבאים בשטחי רמת הנדיב – על פי המרחק משבילי המטיילים

- באיזה מרחק מהשביל מספר הצבאים היה הגבוה ביותר? _____
- באיזה מרחק מהשביל מספר הצבאים היה הנמוך ביותר? _____

ב. איזו מסקנה אפשר להסיק בעקבות הממצאים האלה?

- נסחו את המסקנה ככלל:
ככל שמתרחקים משבילי המטיילים _____
- _____
- על מה התבססתם בניסוח המסקנה?
_____

מילון
ממצאים: נתונים שאוספים בתצפית או בניסוי.
רמת הנדיב: רמת הנדיב נמצאת בצפון הארץ ליד זכרון יעקב (דרום הר הכרמל).
 * המשימה מבוססת על מחקרם של רוזנפלד א', גטריידה ש', (2001), רמת הנדיב.

3. תלמידים רצו לבדוק כיצד משפיע **אור השמש** על הצמחים. לצורך זה הם הניחו חמישה עציצי צמחים במקום מואר וחמישה עציצי צמחים בחושך. בעציצים היו אותם סוגי צמחים, אותו סוג קרקע ואותם תנאי סביבה.

א. מה היו לדעתכם **התוצאות** של הניסוי?

• עציצי צמחים במקום מואר: _____

• _____

• עציצי צמחים במקום חשוך: _____

• _____

ב. איזו מסקנה אפשר להסיק **מתוצאות הניסוי**?

נסחו את המסקנה ככלל. _____

• _____

על מה התבססתם בניסוח **המסקנה**? _____

• _____

ג. בהתאם למסקנת הניסוי הציעו שם לאיור שלפניכם:

• _____

- **ממצאים** הם מידע (עובדות) או נתונים שאוספים בתצפית או בניסוי. אוספים את המידע ואת הנתונים באמצעות החושים, מכשירי הגברה ו/או מכשירי מדידה.
- **מסקנות** הן כללים ותובנות שלומדים בעקבות בחינה של ממצאים.

4. הקיפו את המשפטים שלדעתכם הם משפטי מסקנה.
נמקו תשובתכם ביחס לכל משפט.

א. טמפרטורת המים באקווריום היא 20 מעלות צלזיוס.
הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ב. ככל ששבילי המטיילים רחוקים יותר מספר הצבאים עולה.
הקיפו: ממצא / מסקנה

נימוק: _____

ג. החוקרים ראו 50 צבאים ליד שבילי המטיילים.
הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ד. הצמח שבעציץ נבל.

הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ה. נבטים חדשים נבטו בשדה.

הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ו. צמחים תלויים באור לצורך קיומם.

הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ז. לשמורת החולה מגיעים עשרות אלפי עגורים מדי שנה.

הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

ח. מספר הצבאים ברמת הנדיב הקרובים לשבילי מטיילים קטן.

הקיפו: ממצא / מסקנה.

נימוק: _____

עגור

בדקו את עצמכם בעזרת הרמז הבא: במשימה זו יש שלוש מסקנות.